

De basis op orde in po

Bij de KVLO juichen we een bredere inzet van de vakleerkracht toe waarbij de prioriteit ligt bij de lessen bewegingsonderwijs, deze moeten als eerste op orde zijn. De kwaliteit van het bewegingsonderwijs vormt dus de basis voor alle andere acties op de school, zoals de inrichting van het schoolplein en het vormgeven van een actieve schooldag. Hoe zorg je dan voor deze goede basis? We hebben hieronder de veel gestelde vragen op een rijtje gezet. | [Wiebe Faber en Nathalie Termorshuizen](#)

W e zien in de praktijk dat veel basisscholen enthousiast aan de slag gaan met activiteiten om minder te zitten en meer bewegen tijdens de schooldag te stimuleren. Belangrijk, zeker als je weet dat slechts 60 procent van de kinderen van vier tot twaalf jaar voldoet aan de beweegrichtlijn en kinderen in ons land gemiddeld van 7,2 uur per dag zitten. We zien ook dat onze collega's hiervoor extra uren krijgen binnen de school. Hierdoor ontstaat een aantrekkelijke(re) baan met een grotere omvang. Het levert vaak meer uren op met meer binding met de school. Het is een meerwaarde als een vakleerkracht bewegingsonderwijs meekijkt naar de inhoud en het toevoegen van bewegen van de lessen van de groepsleerkracht. Maar bovenal moet eerst de basis van het vak bewegingsonderwijs op orde zijn.

Bevoegdheden

Wie is bevoegd om een les bewegingsonderwijs te geven?

Je bent bevoegd voor het geven van bewegingsonderwijs in het basisonderwijs als je in het bezit bent van

een of meer van de onderstaande getuigschriften:

- alo-getuigschrift
- pabo-getuigschrift van vóór 1 september 2005
- pabo-getuigschrift indien gestart na 31 augustus 2000 en met post- initiële leergang bewegingsonderwijs
- PA-getuigschrift (aantekening J)
- akte J en akte S

Je bent bevoegd tot het geven van bewegingsonderwijs aan kleuters als je in het bezit bent van getuigschrift van de pabo. Deze geeft enkel voor de groepen 1 en 2 een bevoegdheid. Let op:

- Een stagiair is wettelijk niet bevoegd om zelfstandig bewegingsonderwijs te geven. Er zal dus altijd een bevoegde leerkracht tijdens de les bewegingsonderwijs aanwezig moeten zijn (uitzonering daarop is de LIO).
- Een mbo-getuigschrift Sport en Bewegen (op alle niveaus, dus 2, 3 en 4) geeft geen bevoegdheid tot het geven van bewegingsonderwijs.
- Een leerkracht die niet bevoegd is om het vak bewegingsonderwijs te geven mag, wanneer hij de gymzaal binnenkomt, of tijdens dit

lesuur, geen activiteiten die aan het bewegen verwant zijn doen met de kinderen. Dit betekent dat de leerkracht geen yoga, balspelletjes, dans of buiten-beweegactiviteiten mag geven als de les op het rooster staat als een les bewegingsonderwijs. Wanneer hij dit wel doet is het bevoegd gezag aansprakelijk. De bevoegdheid heeft betrekking op de in het lesrooster gespecificeerde les bewegingsonderwijs.

Wettelijke eis

Hoeveel bewegingsonderwijs moet er op het rooster staan?

In het Amendement van Heerema/ Van Nispen is wettelijk vastgelegd dat alle scholen voor primair onderwijs moeten voldoen aan twee lessen (twee keer 45 minuten) bewegingsonderwijs gegeven door een bevoegd leerkracht voor alle leerlingen uit de groepen 1 tot en met 8. Dit geldt dus ook voor de kleuters. Het gaat hierbij dus niet om spelen op het plein, maar echt om een les bewegingsonderwijs waarin gewerkt wordt aan de kern-doelen voor bewegingsonderwijs.

Mag je ook afwijken van 2x 45 minuten, zolang het totale aantal 90 minuten is?

Uitgangspunt van het amendement is dat er elke week twee lessen bewegingsonderwijs worden aangeboden, omdat de bedoeling van bewegingsonderwijs dan het beste tot zijn recht komt.

Wil je bij uitzondering afwijken?

Uitgangspunt is dat er aan de kern-doelen bewegingsonderwijs kan

worden voldaan. Een afwijking waarbij les één bestaat uit 50 minuten en les twee uit 40 minuten kan tot de mogelijkheden behoren. Grotere afwijkingen zorgen voor minder effectiviteit.

Eén les bewegingsonderwijs van 90 minuten kan een noodoplossing zijn als twee lessen van 45 minuten om organisatorische redenen onmogelijk zijn. Denk hierbij aan lange verplaatstijd (onderbouw meer dan 700 meter, bovenbouw meer dan één kilometer) of inzet van busvervoer. Het gaat hierbij om 90 minuten effectieve lestijd bewegingsonderwijs. Lopen naar een accommodatie en omkleden behoren niet tot de 90 minuten lestijd. In de praktijk is het echter zeer lastig om 90 minuten effectief bewegingsonderwijs te geven.

Valt buitenspelen onder bewegingsonderwijs?

Buitenspelen in de pauzes wordt niet gezien als vervanging van bewegingsonderwijs. Het uitgangspunt bij bewegingsonderwijs is dat gewerkt wordt aan de kerndoelen die beschreven staan. Bewegingsonderwijs is namelijk niet alleen bedoeld om kinderen méér te laten bewegen, maar vooral goed leren te bewegen en hen kennis te laten maken met bewegen en sport.

Valt schoolzwemmen onder bewegingsonderwijs?

Het structureel aanbieden van diplomazwemmen is geen onderdeel van het curriculum voor bewegingsonderwijs. Kennismaken met drijven en verplaatsen in het water behoort wel tot de mogelijkheden (in de vorm van een natte gymles met als inhoud de bewegingsleerlijnen). Er moet voldoende aandacht en tijd besteed kunnen worden aan de twaalf leerlijnen bewegingsonderwijs die vallen onder de kerndoelen. Bij een natte gymles moet bovendien stilgestaan worden bij de extra risico's die bewegen in het water met zich meebrengt (denk onder meer aan voldoende toezicht, duidelijke instructies, nalopen van zwemdiploma's en afspraken met het zwembad en de daar werkende instructeurs en toezichthouders). De natte gymles wordt verzorgd door een bevoegde leerkracht.

Het diplomazwemmen kan wel naast de twee lessen bewegingsonderwijs aangeboden worden, net als reddingszwemmen, wedstrijdzwemmen en overlevingstechnieken. Diplomazwemmen valt onder 'meer bewegen in en rondom de school', de +1 binnen het 2+1+2-model zoals de KVLO adviseert.

Wat gebeurt er als mijn school de urennorm niet haalt?

De urennorm bewegingsonderwijs is verplicht voor alle scholen in het

primair onderwijs en het speciaal basisonderwijs. Als de Inspectie van het Onderwijs merkt dat er sprake is van een structureel niet willen en/of kunnen halen van de urennorm, kan zij een herstelopdracht verstrekken aan de school.

Accommodatie Onze school krijgt onvoldoende accommodatie toegewezen. Wat nu?

De gemeente ontvangt middelen van de Rijksoverheid en is verantwoordelijk voor voldoende en adequate onderwijshuisvesting: de accommodaties voor bewegingsonderwijs zijn hier onderdeel van (Wet Primair Onderwijs artikel 126). Ondanks deze wettelijke verantwoordelijkheid blijkt het bewegingsonderwijs niet in iedere gemeente ingevuld te worden conform de wettelijke norm. Het tekort aan accommodaties voor bewegingsonderwijs en het toewijzen van onvoldoende uren, spelen hierbij een belangrijke rol. Vooral een tekort aan gymzalen is niet eenvoudig op te lossen: voor gemeenten is er veel geld mee gemoeid, waar de gemeenteraad over beslist, voor schoolbesturen staat deze problematiek meestal niet bovenaan de onderwijsagenda en het komen tot nieuwe accommodaties is een lang traject. Daarom is het goed om in gesprek te blijven met de gemeente, schoolbestuur en school om op lange termijn structureel tot voldoende accommodaties bewegingsonderwijs te komen. Op korte termijn moet er dan worden gekeken naar tijdelijke (nood-) oplossingen.

Welke accommodaties zijn geschikt voor het geven van bewegingsonderwijs?

Voldoende en kwalitatief goede accommodaties zijn een belangrijke voorwaarde om als school de urennorm bewegingsonderwijs en de kerndoelen voor bewegingsonderwijs te halen. In het ideale geval heeft elke school een gymzaal in het eigen gebouw of dicht in de buurt. De praktijk laat echter zien

Het is wettelijk vastgelegd dat alle scholen voor primair onderwijs moeten voldoen aan twee lessen (twee keer 45 minuten) bewegingsonderwijs gegeven door een bevoegd leerkracht voor alle leerlingen uit de groepen 1 tot en met 8

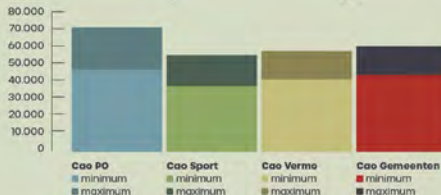
Buurtsportcoach als vakleerkracht

Salarissen

Peildatum: 1 juli 2024

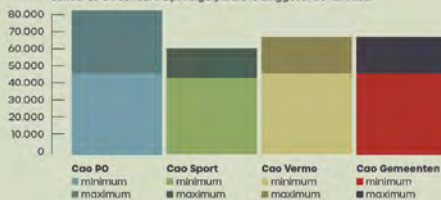
Schaal LB en Schaal 8

Schaal LB en Schaal 8 zijn basis-functies en met elkaar vergelijkbaar.

Schaal LC en Schaal 9

Schaal LC en Schaal 9 zijn vergelijkbare leidinggevende functies.

Cao PO
incl. vakantiegeld (8%),
eindejaarsuitkering (8,33%) en

Cao Sport
incl. vakantiegeld (8%)
eindejaarsuitkering (1,5%) + C900.-

Cao Vermo
incl. vakantiegeld (8%),
eindejaarsuitkering (8,33%)

Cao Gemeenten
incl. individueel keuzebudget
(7,05%)

Jaartaak en Vakantie in uren

Cao PO	Jaartaak 1659 uur	+428 uur vakantie
Cao Sport	Jaartaak 1748 uur	+182 uur vakantie
Cao Vermo	Jaartaak 1661 uur	+173 uur vakantie
Cao Gemeenten	Jaartaak 1692 uur	+144 uur vakantie

Peildatum 1 juli 2024

Maximale lestaaik

Cao PO
Max 940 uur op
jaarbasis o.b.v. 1 fte

Cao Sport
Niet
gemaximeerd

Cao Sociaal werk
Niet
gemaximeerd

Cao Gemeenten
Niet
gemaximeerd

Ontwikkel- en scholingsbudget

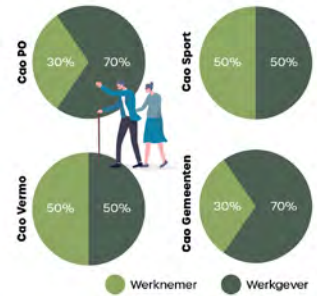
Cao PO
83 uur per jaar; een
individueel budget
van € 600 voor
professionalisering en
scholing, plus 40 uur
duurzame inzetbaarheid
per jaar.

Cao Vermo
Geen individueel
keuzebudget.

Cao Gemeenten
Geen individueel budget
wel kopen uit individueel
Keuzebudget ten koste
van salaris.

Cao Sport
Geen individueel
budget.

Pensioenpremie

dat het niet altijd makkelijk is om voldoende en geschikte accommodaties te vinden voor het geven van bewegingsonderwijs. Het uitwijken naar een noodlocatie zoals sportvelden, buitenlocaties of andere (gemeentelijke) sportaccommodaties kunnen voor bepaalde leerlijnen een oplossing bieden als een gymzaal niet altijd beschikbaar is. Ook kan worden gedacht aan een blaashal.

Een gedeelte van mijn lessen moet ik buiten geven. Waar moet ik op letten?

Wanneer niet voor beide bewegingsonderwijs lessen een adequaat ingericht gymlokaal beschikbaar is, kan gedacht worden aan andere locaties, zoals bijvoorbeeld een buitengymzaal, een sportveld of een schoolplein in combinatie met een

les bewegingsonderwijs in een gymlokaal. Het advies is dan om binnen 60 minuten bewegingsonderwijs in de gymzaal te verzorgen en 30 minuten buiten bewegingsonderwijs aan te bieden.

Bij gebruik van een andere locatie is het advies voor de school om te toetsen of de locatie geschikt is om de kerndoelen c.q. bouwstenen van bewegingsonderwijs te behalen. En of de werkplekvoorzieningen voor de (vak)leerkracht of beweegprofessional voldoende zijn. De KVLO heeft een checklist en leerlijnanalyse ontwikkeld. In de *Handreiking Bewegingsonderwijs in de buitenruimte* wordt beschreven met welke randvoorwaarden rekening gehouden kan worden om goed en veilig bewegingsonderwijs te kunnen verzorgen in de buitenruimte.

Inhoud lessen bewegingsonderwijs

Hoe zorg ik voor een planmatige inhoud van mijn lessen bewegingsonderwijs?

Planmatig werken in bewegingsonderwijs wordt gerealiseerd met een vakwerkplan. In het vakwerkplan zit een bestuurs- en een schooldeel. In het vakwerkplan beschrijft een bestuur op macroniveau wat haar visie in is bewegingsonderwijs en hoe zij haar visie wil bereiken. De school beschrijft op mesoniveau wat de afspraken zijn binnen school voor bewegen en bewegingsonderwijs en de jaarplanning met lesinhoud. In de jaarplanning maakt de school/vakleerkracht op planmatige wijze een overzicht hoe de leerdoelen voor het vak bewegingsonderwijs worden aangeboden tijdens de schoolloopbaan van een leerling. De jaarplanning

beschrijft de doorlopende leerlijnen die gehanteerd worden. De jaarplanning is in het geval van ongelukken en aansprakelijkheid de onderbouwing hoe en op welke wijze bewegingsthemas methodisch zijn opgebouwd. Vanuit de KVLO is er een [voorbeeld van een vakwerkplan](#) beschikbaar.

Waarom zouden we eigenlijk motorische vaardigheden volgen of meten op de basisschool?

Als school heb je een zorgplicht. Scholen zijn in algemene zin verplicht om met een volgsysteem te werken. Er zijn ook leerlingvolgsystemen specifiek voor bewegingsonderwijs. Een leerlingvolgsysteem (LVS) is een belangrijke verdieping die het bewegingsonderwijs beter maakt.

Het is belangrijk voor scholen om het verschil tussen volgen en meten te begrijpen. Het verschil tussen deze twee zit met name in het beoogde doel: een meetsysteem is er om te kunnen benchmarken en geeft inzicht in de motorische vaardigheden van (een groep) kinderen in vergelijking met een andere groep kinderen. Het zijn data waarop bijvoorbeeld een gemeente haar sportbeleid kan aanpassen. Handig, maar voor een vakleerkracht in het bewegingsonderwijs vaak minder goed toepasbaar. Een LVS is meer gericht op de ontwikkeling van leerlingen, omdat zo'n systeem werkt volgens de leerlijnen. Een LVS geeft inzicht in welke leerstappen de kinderen kunnen maken of welke leerhulp je als leerkracht kan geven. Dat helpt direct en concreet bij de invulling van je lessen. Je volgt en ondersteunt hiermee het (leer)proces op individueel niveau. Het gebruik van een LVS geeft bovendien gegevens om zorg-, vervolg-, en talenttrajecten vorm te geven.

Cao primair onderwijs Ik val niet onder de cao primair onderwijs. Verdien ik wel genoeg?

Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de inhoud/kwaliteit van hun (bewegings)onderwijs en goed werkgeverschap, conform de onderwijs cao. De werkzaamheden van de vakleerkracht vallen onder de cao

primair onderwijs als leerkracht. In de praktijk betekent dit een functie indeling in schaal LB, LC of LD. Als de vakleerkracht niet in dienst is van het onderwijs dan dient het bevoegd gezag te zorgen voor gelijke arbeidsvoorwaarden en salariering als werkzaam in de cao primair onderwijs. Bestuur en/of directie zullen dus goed moeten controleren of zij voldoen aan artikel 8 uit de Waadi.

De KVLO heeft een [benchmark](#) gemaakt waarin in één overzicht te zien is wat de verschillen zijn tussen Cao PO en andere cao's van sport, sociaal werk en gemeente. Ben je buurtsportcoach en/of ben je in dienst van een uitzend- of detachingsbureau? En word je als vakleerkracht tewerkgesteld in het primair onderwijs? Beantwoord je beide vragen met 'ja'? Let er dan op dat je dan in beginsel recht hebt op een salaris dat gelijk is aan hetgeen je zou verdienen als je rechtstreeks in dienst zou zijn van de school.

Wat zijn de voordelen van het opstarten van een vakgroep?

Een vakgroep is een samenwerking tussen verschillende vakleerkrachten uit één of meerdere besturen. Binnen het primair onderwijs is het werken vanuit een sectie minder gebruikelijk dan in het voortgezet onderwijs omdat primair onderwijs scholen vaak een kleinere formatie voor vakleerkrachten hebben en de vakleerkracht meestal alleen op een school werkzaam is. Dit heeft er jaren toe geleid dat veel vakleerkrachten een eiland vormden binnen de gemeente en/of school. In steeds meer gemeentes ontstaan er vakgroepen bewegingsonderwijs en dit heeft meerdere voordelen. Zo kan een vakgroep bewegingsonderwijs de kwaliteit van het bewegingsonderwijs vergroten door als een professionele leergemeenschap (PLG) te functioneren. Waarbij zij gezamenlijk scholing, intervisie en supervisie krijgen.

Een vakgroep zorgt voor visie op bewegingsonderwijs, verbinding tussen vakleerkrachten en scholen en de mogelijkheid tot het effectief inzetten

van vakleerkrachten. Daar waar de vakgroep ambulante tijd krijgt van een bestuur om een coördinator aan te stellen is er ook ruimte om buiten de schoolsituatie netwerken op te bouwen. Hierdoor is er tijd om in gesprek te gaan met de gemeente, het bestuur en bijvoorbeeld zorginstellingen om de randvoorwaarden rondom bewegen te verbeteren. Zo ontstaan naschoolse projecten in samenwerking met de vakgroep, verbeteringen op huisvesting en randvoorwaarden en een effectiever gebruik van bijvoorbeeld gymzalen bij roostering.

Op www.impulsbewegingsonderwijs.nl vind je bovenstaande informatie en meer! Dus heb je vragen over de urennorm of andere zaken die over bewegingsonderwijs gaan, kijk dan eens rond op de website. Op deze website staat bovendien ook informatie over het realiseren van een dynamische schooldag. ●

Scan of klik op de QR-code naar www.impulsbewegingsonderwijs.nl

Contact

onderwijs@kvlo.nl

Wiebe Faber is adviseur po bij KVLO en opleidingsdocent aan de Calo **Nathalie Termorshuizen** is projectleider bij KVLO voor schoolsporevenementen, Vignet Gezonde School en Verkiezing Sportiefste School

Kernwoorden

bewegingsonderwijs, primair onderwijs, bevoegdheden